

Transportstyrelsen
Enheten för Marknadstillsyn &
marknadsövervakning

Vår referens	Diarienummer
	Utr 2012/24
Er referens	Datum
TSJ 2012-560	2012-05-11

Synpunkter på förslag till Transportstyrelsens föreskrift om uppgiftsskyldighet för uppföljning och utvärdering av kollektivtrafikmarknaden

Trafikanalys har fått möjlighet att komma med synpunkter på Transportstyrelsens förslag till föreskrift. Vår utgångspunkt är att i så stor utsträckning som möjligt, samarbeta mellan myndigheter och använda register som finns tillgängliga. Detta sparar resurser, minskar uppgiftslämnarbördan och ger enhetlighet i definitioner. Vad gäller data om kollektivtrafikmarknaden har Transportstyrelsen, Trafikverket och Trafikanalys i stor utsträckning gemensamma behov.

Att finna de företag som är aktiva på marknaden

Enligt Transportstyrelsens föreskrift TSFS 2012:2 ska alla kollektivtrafikföretag som har för avsikt att på kommersiell grund bedriva kollektivtrafik rapportera sin tidtabell till Samtrafiken AB. Tillsammans med information om upphandlad trafik (som ska redovisas för i en offentlig rapport enligt EU-förordningen, se avsnitt *Paragraf 7.4* nedan) ger detta en total bild av antalet aktiva aktörer på marknaden. Om inrapporteringen till Samtrafiken fungerar har Samtrafiken fullständig information om på marknaden aktiva aktörer, där långväga trafik också ska finnas med, liksom den upphandlade (dock med RKTМ som "företagsnamn" och inte enskilda operatörer). Samtrafikens datasystem är främst avsett att serva resenärer med detaljerad tidtabellinformation men mot en smärre kostnad bör man ur systemet kunna få fram namn på samtliga företag som kör kollektivtrafik vid vissa givna tidpunkter.

Trafikanalys har ett gemensamt projekt med SKL och Samtrafiken där vi försöker skapa förutsättningar för att kollektivtrafikföretagen lämnar standardiserad information till Samtrafiken AB och RKTМ. Detta innebär att man kan fånga in information om aktiva kommersiella företag på marknaden hos en aktör (Samtrafiken AB) snarare än hos 21 RKTМ. Trafikanalys föreslår att Transportstyrelsen tar del av resultatet av detta projekt. Om man använder Samtrafikens uppgifter behövs inte paragraf 7.1-3 i den föreslagna föreskriften.¹

¹ För uppgifter som samlas in av Samtrafiken AB finns en stor utvecklingspotential. Bland annat skulle det hjälpa mycket vid matchning av olika datakällor att ha tillgång till operatörernas organisationsnummer snarare än enbart företagsnamn. Det skulle också vara stor hjälp om Samtrafikens kunde ha uppgifter om beställare respektive utförare av trafik. Då skulle man enkelt kunna beskriva subventionerat utbud och kommersiellt utbud till exempel.

Paragraf 7.4

Att denna rapport ska offentliggöras finns i EU-förordningen som är bindande för RKTМ. Om något som redan är lagstadgat ska finnas i en föreskrift bör något nytt tilläggas, till exempel formalia kring hur rapporten ska se ut. Vi tror att det finns behov av en sådan mall hos åtminstone vissa RKTМ. Trafikanalys har i dagarna skickat ut ett frågeformulär till samtliga RKTМ där vi ber om uppgifter (utbud, resande och kostnader) för deras samtliga avtal för upphandlad trafik. När vi fått in svaren och sammanställt en rapport, kommer vi att veta mer om hur en möjlig mall för rapportering enligt EU-förordningen skulle kunna se ut.

Trafikanalys föreslår att Transportstyrelsen och Trafikanalys, i dialog med RKTМ, samarbetar om att ta fram en sådan mall för rapportering av den upphandlade trafiken. Vi föreslår att innan ett sådant samarbete kommer till stånd, kan man förlita sig på frivillig rapportering från RKTМ och därmed stryka paragrafen 7.4 ur föreskriften. Trafikanalys har lång erfarenhet av att samla in statistikunderlag från de tidigare trafikhuvudmännen utan föreskrift och det har fungerat väl.

Paragraf 8

Insamling av de i paragrafen angivna uppgifter görs sedan flera år av Trafikanalys för bantrafik, i nära samarbete med Trafikverket. Vi tycker det är viktigt att utnyttja de undersökningar som redan är väletablerade och där föreskrift finns (för bantrafik har Trafikanalys en föreskrift, TRAFAFS 2012:3). Som ovan nämnts kan en gemensam datainsamling spara resurser, minska uppgiftslämnarbördan och garantera enhetlighet i använda definitioner. Här föreslår Trafikanalys en diskussion mellan Transportstyrelsen, Trafikverket och Trafikanalys för att etablera ett samarbete kring datainsamlingen.

Paragraf 9

Denna avser inte kollektivtrafik och bör strykas. Uppgifterna finns hos Trafikanalys och/eller Trafikverket och kan efterfrågas utan föreskrift. Om uppgiften önskas på disaggregerad nivå krävs sedvanlig prövning av utlämnande.

Konsekvensutredningen

Oavsett hur uppgifter samlas är antalet kollektivtrafikföretag inom busstrafiken inte så många som nämns i konsekvensutredningen (drygt 3 000). Vi har ett utdrag ur Transportstyrelsens register för busstillstånd (2011-09-28) och där finns giltiga tillstånd enligt följande (tillstånd med datum för upphörande har exkluderats liksom där företaget avregistrerat enligt databasen):

Linjetrafik (inom län): 50 tillstånd

Linjetrafik (länsgränsöverskridande): 98 tillstånd

Beställningstrafik: 1 145 tillstånd

Totalt: 1 293 tillstånd för 1 176 unika företag (ett företag kan ha flera tillstånd).

Om man endast räknar de två tillstånden som rör linjetrafik så innehåser de av 130 unika företag. Det är alltså ungefär i den storleksordningen som antal kollektivtrafikföretag för buss blir. Beställningstrafik ingår inte i begreppet "kollektivtrafik" i bemärkelsen vardagsresande

och enligt tidtabell. Transportstyrelsens tillstånd är dock från och med 4 december 2011 endast en enda tillståndstyp vilket gör att databasen inte längre kan användas för att försöka ringa in populationen som kör linjetrafik. Istället måste man förlita sig på Samtrafiken AB alternativt RKTM för att finna populationen av aktiva bussföretag. Ändå ger siffrorna ovan en bild av ungefär hur många företag man behöver samla in data från.

Transportstyrelsen föreslår att vissa data ska samlas in både års- och kvartalsvis. Med tanke på resursbehoven hos uppgiftslämnare och datainsamlare bör det finnas noga avvägda skäl att föreskriva kvartalsvis datainsamling.

I detta ärende har avdelningschef Per-Åke Vikman varit beslutande. Maria Melkersson har varit föredragande. Verksjurist Eva Pettersson har också deltagit i ärendets beredning.

Per-Åke Vikman
Avdelningschef